

مرکز پیمایش و دبیرستان
باقر العلوم

به نام خدا

نام و نام خانوادگی :

امتحان درس : **جغرافیا**

کد : ۹۴۱۰۲۰-۴۵۱

وقت امتحان : **۷۵**

رشته : انسانی

کلاس : **چهارم**

دانش آموز عزیز شما می توانید پاسخنامه امتحان را دو ساعت پس از پایان امتحان در پورتال مدرسه ملاحظه نمایید.

www.bagheralolum.sch.ir

مقام معظم رهبری (مدظله العالی) :

* جغرافیا یک جهان بینی صحیح است که مناسبات مارجهان اطرافمان و با این همه موجودات کوچک و بزرگ ، جاندار و بی جان روشن می نماید *

۱	چه عواملی سبب پیدایش محیط اجتماعی و جغرافیایی شده است ؟	۱
۱	اهداف اساسی در آموزش جغرافیا و پژوهش های آن چیست ؟	۲
۱/۵	تفاوت میان مطالعه و بررسی در قلمرو علوم سیاسی و جغرافیای سیاسی را با مثال بنویسید ؟	۳
۱	بایک مثال چگونگی پدید آمدن پسخوراند مثبت ، پسخوراند منفی ، انهدام سیستم و بقای سیستم را توضیح دهید ؟	۴
۱/۵	فواید نگرش سیستمی را بنویسید ؟	۵
۲	مراحل یک پژوهش علمی در جغرافیا را به ترتیب بنویسید ؟	۶
۱	باتوجه به نوع پژوهش و فرضیه ی آن ، با کدام روش ها می توان داده ها را جمع آوری کرد ؟	۷
۱	چرارد فرضیه به معنای شکست پژوهش و پژوهشگر نیست ؟	۸
۱	نقشه ها در کدام خصوصیات باهم مشترک هستند ؟	۹
۱	امروزه گردآوری اطلاعات جغرافیایی برای تهیه نقشه به چند روش انجام می گیرد ؟	۱۰
۱	فتوگرامتری چیست ؟	۱۱
۱	چگونگی تهیه نقشه های تلفیقی را بنویسید ؟	۱۲
۱	مزیت مقیاس ترسیمی نسبت به سایر مقیاس ها را بنویسید ؟	۱۳
۱	نقشه کش ها (کارتوگراف ها) پدیده های سطح زمین را از نظر نمایش در نقشه به چند دسته تقسیم می کنند؟ توضیح دهید ؟	۱۴
۱	روشهای نمایش ارتفاعات را در نقشه ها نام ببرید ؟	۱۵
۱	در رسم یک کروکی چه نکاتی مورد توجه قرار می گیرد ؟	۱۶
۱	چگونه می توان به کمک منحنی های میزان دامنه کم شیب و پرشیب را مشخص کرد ؟	۱۷
۱	برای نشان دادن پدیده های زیر از چه علائم قراردادی استفاده می شود ؟	۱۸
	الف : فضای سبز ب : مرزها	

موفق و پیروز و سربلند باشید

سازمان آموزش عالی و متوسط
جمهوری اسلامی ایران

بسمه تعالی
دبیرستان پسرانه غیر دولتی باقرالعلوم (ع)
آموزش و پرورش منطقه ۲ تهران

محل مهر دبیرستان

نام کلاس: چهارم انسانی

نام دبیر: آقای مقدم

نام و نام خانوادگی:

تاریخ: ۱۳۹۴/۱۰/۲۰

زمان: ۶۰ دقیقه

نام درس: جغرافیا

پاسخنامه آزمون

مقام معظم رهبری (مدظله العالی):

* جغرافیا یک جهان بینی صحیح است که مناسبات مارا با جهان اطرافمان و با این همه موجودات کوچک و بزرگ و جاندار و بی جان روشن می نماید *

۱- انسان با ورود به عصر تمدن، با گرایش به زندگی اجتماعی و توسعه‌ی فرهنگی و تمدنی خود، موفق شد محیط‌های کوچک و بزرگ اجتماعی را ایجاد کند. محیط‌هایی که در واقع حاصل ترکیب عوامل جمعیتی، نوع جهان‌بینی انسان‌ها و سطح دانش و فناوری آنان در محیط طبیعی بوده است. محیط اجتماعی، به تدریج با عناصری هم‌چون دانش، فناوری، فرهنگ، اقتصاد و ارتباطات بر محیط طبیعی تأثیر گذاشت و متقابلاً از آن تأثیر پذیرفت. این رابطه‌ی متقابل، به دگرگونی و نیز تکامل محیط اجتماعی منجر شد و در نهایت، محیط جغرافیایی را به وجود آورد.

۲- الف) کسب مهارت بهره‌برداری بهتر از محیط جغرافیایی

ب) آموزش مفاهیم بین‌المللی

پ) شناخت جغرافیای جهان به عنوان خانه‌ی بزرگ

ت) شناخت جغرافیای ایران

۳- برای درک بهتر تفاوت میان قلمرو علوم سیاسی و جغرافیای سیاسی از مثال زیر استفاده می‌کنیم:

مفهوم «جنگ سرد» اصطلاحی است در حوزه‌ی علوم سیاسی که در نیمه‌ی دوم قرن بیستم اختلافات سیاسی، اقتصادی و ایدئولوژیک دو بلوک غرب (آمریکا) و شرق (اتحاد جماهیر شوروی سابق) را در نظام دو قطبی جهان دربرمی‌گرفت، زمینه‌های پیدایش جنگ سرد، مفاهیم، روابط دیپلماتیک دو قطب آمریکا و شوروی و... در حوزه‌ی مطالعات علوم سیاسی قرار دارد. در این حوزه‌ها، نقشی از مکان دیده نمی‌شود. اما در جغرافیای سیاسی تأثیر جنگ سرد بر مکان‌های جغرافیایی هم‌چون تشکیل دولت‌های جدید، تغییرات مرزی، واحدهای خودمختار، استقلال‌خواهی و جدایی‌طلبی، تنش‌های نژادی و موضوعاتی نظیر این مورد مطالعه و بررسی قرار می‌گیرد.

۴- دهکده‌ای در کنار دریاچه‌ای واقع است و ساکنان آن با صید ماهی امرار معاش می‌کنند. اگر آن‌ها بخواهند برای کسب ثروت بیشتر به صید بی‌رویه بپردازند، در کوتاه مدت ممکن است به هدف خود دست یابند و اقدامشان بازخورد مثبتی داشته باشد اما سیستم دریاچه و زندگی خود را نابود خواهند کرد. هم‌چنین، اگر به علت به وجود آمدن شرایط کاری بهتر از صید و صیادی دست بکشند، به زودی دریاچه مملو از ماهی‌هایی خواهد شد که جای کافی و هوای لازم برای زندگی ندارند. بر این اساس، اگرچه بازخورد این اقدام صیادان در افزایش تعداد ماهی‌ها مثبت است اما به زودی این دریاچه به ماندابی متعفن تبدیل خواهد شد، از این‌رو، پس‌خوراند مثبت در یک سیستم به ظاهر سودمند است اما در نهایت، سبب انهدام سیستم می‌شود. در همین مثال، در صورتی‌که صیادان همه روزه به کار صید بپردازند و متناسب با رشد و افزایش بچه ماهی‌ها، از دریاچه صید کنند، اگرچه ظاهراً از تعداد ماهی‌های دریاچه کاسته می‌شود و سیستم دریاچه پس‌خوراندی منفی را نشان می‌دهد اما در نهایت، این دریاچه سال‌های سال به همین شکل مورد استفاده‌ی ساکنان اطراف خود قرار خواهد گرفت. از این‌رو پس‌خوراند منفی در یک سیستم اگرچه زیان‌آور است اما در نهایت سبب بقای سیستم می‌شود.

۵- نگرش سیستمی سبب می‌شود افراد محیط زندگی خود و سایرین را بهتر و دقیق‌تر بشناسند، تک بعدی فکر نکنند و آمادگی بیشتری برای پذیرش تغییر و تحول یا تغییر دیگران در جهت مطلوب داشته باشند. کسانی که جهان را سیستمی می‌بینند و سیستمی فکر می‌کنند، با اندیشه‌ی توحیدی نزدیکی زیادی دارند. این اندیشه همه چیز را از خداوند و برگشت همه را هم به سوی او می‌داند. این گروه افراد می‌دانند و به دیگران هم می‌آموزند که انسان بخشی از سیستم طبیعی و محیط زیستی و جلوه‌ای از مواهب الهی است. در نتیجه، رابطه‌ی او با طبیعت رابطه‌ی حاکم و محکوم نیست که براساس آن به راحتی محیط را ویران کند، گیاهان و جانوران را از بین ببرد و جوامع و افراد ضعیف را نابود کند. این اندیشه، انسان را موجودی با ارزش‌های والا می‌داند که باید رابطه‌ای مسالمت‌آمیز و دوستانه با سایرین داشته باشد. یکی دیگر از ویژگی‌های این روش فکری آن است که در آن از روش‌های کمی و آماری بیشتر استفاده می‌شود تا پیش‌بینی و آینده‌نگری آسان‌تر و دقیق‌تری برای محیط و یا جوامع صورت می‌گیرد.

۶- پرسش آغازین، بیان مسئله، اهمیت و اهداف پژوهش، مدل تحلیلی پژوهش، تدوین فرضیه، جمع‌آوری داده‌ها، پردازش داده‌ها، آزمون فرضیه و در صورت تأیید یا رد فرضیه در نهایت نتیجه‌گیری.

۷- می‌توان روش‌های زیر را به کار برد:

- ۱- استفاده از منابع مکتوب مانند نقشه‌ها، آمارنامه‌ها، کتب و نقشه‌های مختلف که به آن روش کتابخانه‌ای می‌گویند.
- ۲- استفاده از پرسش‌نامه، انجام دادن مصاحبه یا مشاهده که به آن روش میدانی می‌گویند. در مطالعات جغرافیایی روش میدانی بر کتابخانه‌ای اولویت دارد.

- ۸- زیرا موضوعی را اثبات و از طرح دوباره‌ی چنین فرضیه‌ای جلوگیری می‌کند.
- ۹- نقشه‌ها در دو خصوصیت با هم مشترک‌اند:
- ۱- منظره‌ی قائم منطقی مورد نظر را نشان می‌دهند. ۲- دارای مقیاس خاصی هستند.
- ۱۰- امروزه گردآوری اطلاعات جغرافیایی برای تهیه‌ی نقشه به یکی از چهار روش زیر انجام می‌گیرد:
- ۱- نقشه‌برداری زمینی ۲- نقشه‌برداری هوایی و سنجش از دور (دورکاری)
 ۳- نقشه‌برداری دریایی (هیدروگرافی) ۴- به کمک سایر نقشه‌ها و مدارک موجود (نقشه‌های تلفیقی)
- ۱۱- در عکس‌های هوایی به دلیل پوشش مشترک، پدیده‌ها به صورت برجسته دیده می‌شوند. شخصی که با دستگاه تبدیل کار می‌کند، از پدیده‌های گوناگونی که در عکس می‌بیند، در صفحه‌ی جداگانه‌ی دیگر مستقیماً نقشه‌ای ترسیم می‌نماید. به مجموعه‌ی این فرآیند فتوگرامتری می‌گویند.
- ۱۲- نقشه‌های تلفیقی از ترکیب اطلاعات سایر نقشه‌ها و مدارک موجود به دست می‌آید. معمولاً اطلاعاتی که از طریق نقشه‌برداری زمینی و یا هوایی از یک منطقه به دست می‌آید، با اطلاعاتی که از نقشه‌های دیگر از آن منطقه موجود است ترکیب شده، یک نقشه‌ی جدید با اهداف مشخص حاصل می‌شود.
- ۱۳- از مزایای مقیاس ترسیمی این است که چنانچه نقشه در مراحل چاپ یا کپی‌برداری کوچک یا بزرگ شود، با استفاده از مقیاس ترسیمی می‌توان فواصل واقعی را روی زمین محاسبه کرد.
- ۱۴- الف) پدیده‌های پلاتیمتری یا پدیده‌هایی که نمایش دو بعد در آنها اهمیت دارد.
 ب) پدیده‌های آلتیمتری یا پدیده‌هایی که نمایش بُعد سوم در آنها یعنی ارتفاع هم حائز اهمیت است.
- ۱۵- نمایش ارتفاعات به کمک نورپردازی
 - نمایش ارتفاعات با استفاده از هاشورهای بلند و کوتاه
 - نمایش ارتفاعات به وسیله رنگ‌آمیزی نقشه
 - نمایش ارتفاعات به وسیله‌ی منحنی میزان
- ۱۶- مدارات و نصف‌النهارات به شکل خطوط متقاطع و عمود بر هم ظاهر می‌شوند.
- ۱۷- در دامنه‌های کم‌شیب منحنی‌های میزان از یکدیگر فاصله دارند و در دامنه‌ی پرشیب منحنی‌های میزان بسیار فشرده و به هم نزدیک‌اند.
- ۱۸- ۱) سطحی - ۲) خطی